

תוכן עניינים

שער א': כללי	1
פרק א': התגבשות זכותו של היורש רק לאחר חלוקת העזבון	1
פרק ב': מועד החלוקה - סעיף 107 לחוק הירושה	9
פרק ג': מגורים וכלכלה לזמן מעבר - סעיף 108 לחוק	15
פרק ד': נושא החלוקה - סעיף 109 לחוק הירושה	21
פרק ה': מהן האופציות לחלוקת נכסי העזבון	25
פרק ו': בית-המשפט המוסמך ליתן צו חלוקת עזבון	27
שער ב': חלוקה על-פי הסכם	29
פרק א': כללי - סעיף 110 לחוק הירושה	29
פרק ב': תפקידם של מנהל העזבון והאפוטרופוס הכללי	39
פרק ג': האם הסכם חלוקת נכסי עזבון בין יורשים כפוף לדרישת הכתב או שמא יכול להיכרת בדרך של התנהגות	43
1. מהותה של דרישת הכתב	43
1.1 גמירות דעת ומסויימות	43
1.2 מסמך בכתב	44
1.2.1 כללי	44
1.2.2 הגישה השמרנית	44
1.2.3 הגישה "המרככת"	45
1.2.4 "גישת "זעקת ההגינות"	46
1.3 סיכום ביניים	48
2. הסכם חלוקה בין יורשים אינו חייב להיות בכתב	48
3. הסכם חלוקה בין יורשים בדרך התנהגות	48
4. כשעסקינן בהסכם חלוקת עזבון של נכסי מקרקעין הגישה הראויה היא שייערך בכתב	55
5. סיכום	55
פרק ד': האם קיימת חובה לאשר ההסכם בבית-המשפט	57
שער ג': חלוקה על-פי צו בית-המשפט	59
פרק א': כללי	59
פרק ב': ההסדר הקבוע בסעיף 111 לחוק הירושה הינו הסדר שיורי	83
פרק ג': תפקידו של מנהל העזבון בחלוקה על-פי צו בית-המשפט	85
פרק ד': הנחיות שניתנו על-ידי מוריש בצוואתו	87
פרק ה': חלוקת נכס כנגד נכס - סעיף 112 לחוק	89
פרק ו': נכסים שאינם ניתנים לחלוקה - סעיף 113 לחוק	91
פרק ז': חלוקתו של משק חקלאי - סעיף 114 לחוק	103
1. כללי	103

2.	קרקע פרטית	106
3.	זכות חכירה	106
4.	היורש המוכן והמסוגל לקיים את המשק החקלאי	107
5.	"והוא יפצה את היורשים האחרים"	110
5.1.	כללי	110
5.2.	מה הדין כאשר הזכות עדיין לא נרשמה - האם יש בה כדי לעכב את תשלום הפיצוי?	112
5.3.	הסכם דו-צדדי	112
5.4.	הסכם משולש	112
5.5.	צדק חלוקתי	113
6.	"היה יורש עובד... או שהשקיע בו מהונו... יובא זאת בחשבון בקביעת הפיצוי..."	113
7.	תביעה לדמי שימוש	113
8.	שיקול-דעתו של בית-המשפט	114
9.	הסכם בחיים	114
9.1.	כללי	114
9.2.	עסקאות בירושה עתידה - סעיף 8 לחוק הירושה	114
9.2.1.	כללי	114
9.2.2.	מהותו של סעיף 8(א) לחוק הירושה	115
9.2.3.	מהותו של סעיף 8(ב) לחוק הירושה	116
9.2.4.	חוק יחסי ממון למול סעיף 8 לחוק הירושה	117
10.	הליכי אימוץ	120
11.	הוראה מנחילה בצוואה	121
11.1.	כללי	121
11.2.	חוזה דו-צדדי	122
11.3.	צוואה הדדית	122
12.	האם סכום פיצוי שאח חייב לשלם לאחיותיו לפי סעיף 114 לחוק הירושה ייגזר לפי "שווי נטו" של המשק החקלאי של ההורים המנוחים (לאחר ניכוי דמי הסכמה ומס שבח) או שמא ייגזר לפי "שווי ברוטו" של המשק?	125
13.	הליך מינויו של הנתבע כבן ממשיך	126
14.	בן ממשיך - מערכת היחסים הפנים משפחתית	126
15.	נסיבות עריכת הסכם מתנה	127
16.	מאחר ובמקרה הנדון חתמו העוררים על הסכם לחלוקת העזבון, הרי שלא חלות הוראות סעיף 114 לחוק הירושה ועל-כן, אין לראות בהעברת הזכויות בין היורשים כ"העברה מכוח דין"	127
17.	הסיפא של סעיף 114(ב) לחוק הירושה מעגנת את שיקול-דעת בית-המשפט לעניין צורת הפיצוי, זמני סילוקו והבטחתו	127

18. בית-המשפט לא נדרש לשאלה האם הסתלקות התובע ואחיו מחלקם בעזבון המנוחה כוללת גם את הזכויות במשק, ובהינתן כי ככלל משק אינו נמנה עם נכסי העזבון אלא מקום בו הסכם המשבצת קובע מפורשת אחרת.....	127
19. בפסיקה נקבעו מספר שיקולים שיש לקחת בחשבון בבוא בית-המשפט להכריע בשאלה מיהו הבן "המוכן ומסוגל לקיים".....	128
פרק ח': דירת מגורים - סעיף 115 לחוק	129
פרק ט': חלוקה על-פי הגרלה - סעיף 116 לחוק	157
פרק י': תיאום הזכויות של יורשים אחדים - סעיף 117 לחוק	159
פרק י"א: פרטת חלוקה - סעיף 118 לחוק	161
פרק י"ב: חלוקה נוספת ותיקון חלוקה - סעיפים 119 ו-120 לחוק	163
שער ד': סוגיות שונות	167
פרק א': מיסוי מקרקעין	167
1. הדין - סעיפים 1 ו-4 לחוק הירושה - סעיפים 4 ו-5 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה).....	167
2. כללי.....	169
3. הוראת ביצוע מיסוי מקרקעין מספר 7/2010 מיום 21.12.10.....	170
3.1 כללי.....	170
3.2 חלוקת פירות הנכסים באופן שונה (לטובת אחד ההורים) מזה שנקבע בצו הירושה בדבר חלוקת הנכסים - התנהגות שאינה מהווה חלוקה.....	170
3.3 חלוקה בעין של הנכסים ליורשים השונה מחלקם היחסי של היורשים לפי צו הירושה.....	171
3.4 חלוקת עזבון לראשונה באופן שונה מהירושה לאחר שנים רבות ולאחר שבוצעו פעולות בנכסים.....	171
3.5 שני עזבונות של הורים אשר לא יראו אותם "כעזבון אחד" הואיל ובאחד מהם הסתיימה החלוקה.....	172
3.6 עזבונות הורים ובן חסוי כ"עזבון אחד".....	172
3.7 זיהוי המוריש.....	173
3.8 שינוי הסכם חלוקה וביצוע חלוקה בשלבים.....	174
3.9 חלוקת נכסים שהתקבלו אגב פירוק חברה שמניותיה התקבלו בירושה.....	175
4. בית-המשפט דחה הטענה לנזק כספי מיסויי בשל היעדר הסכמה לחתימה על הסכם חלוקת עזבון.....	176
5. שאלת תחולתו של סעיף 5(ג)(4) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) על חלוקת נכסים שנקבעה בפסק בוררות.....	178
6. בהסכם חלוקת העזבון הוצג מצג שווא על-פיו חלוקת העזבון היתה ללא תמורה. אי-חוקיות דבקה בהסכם העזבון שנחתם, באשר המטרה היתה הימנעות מתשלום מס.....	200

7.	בית-המשפט לא השתכנע, כי מדובר בחלוקה ראשונה של נכסי העזבון
-	הוראות סעיף 44(ד)(1)(ג) לחוק ההסדרים חלות אף על דירה אשר
212.....	התקבלה בירושה
פרק ב': מרגע שנעשה הסכם חלוקת עזבון אין יותר "עזבון" שהרי זה	
225.....	חולק
פרק ג': הגנה על יורשים פסולי דין - הסדרי חוק הירושה מול הסדרי חוק	
227.....	הכשרות המשפטית והאפוטרופסות
פרק ד': פקיעת הסכם חלוקת עזבון מחמת זניחתו	
229.....	פרק ה': מועד ההסתלקות וחלוקת העזבון
231.....	פרק ו': ביטול הענקה והסכם חלוקת עזבון
233.....	פרק ז': ביטולו של הסכם חלוקת נכסי עזבון לאחר שאושר
255.....	בבית-המשפט
פרק ח': דוגמאות הסכמים	
265.....	1. דוגמא ראשונה
265.....	2. דוגמא שניה
268.....	פרק ט': עניינים שונים
273.....	1. האם הסכם חלוקת העזבון הוא הסכם למראית עין שנועד להונות את
273.....	שלטונות המס ולהונות את הצדדים האחרים לעסקה?
277.....	2. תביעות כספיות בין יורשים מכוחו של הסכם חלוקה
278.....	3. דחיית הטענה בדבר הטעיה וטעות
289.....	4. ביטולו של הסכם חלוקת עזבון מחמת ניגוד אינטרסים
305.....	5. מה הדין כאשר הסכם חלוקת עזבון סותר את הסכם מכר
317.....	6. בקשת המבקשים למינוי כונס נכסים למכירת נכסי העזבון, המצויים
320.....	בחיפה ובאזור המרכז ובקשת המשיבים למינוי מנהל עזבון אשר יחלק
322.....	בעין נכסים אלה
322.....	7. האם הנתבע הוכיח קיומו של הסכם חלוקת עזבון בכתב או
322.....	בעל-פה
322.....	8. המעבר בין קניין משותף של כלל היורשים, לבין קניין פרטי של כל יורש,
322.....	נעשה אך ורק לאחר חלוקת העזבון, בין אם בדרך של עריכת הסכם חלוקה
322.....	בין כלל היורשים בהתאם לסעיף 110 לחוק הירושה ובין אם בדרך של מתן
322.....	צו חלוקה על-ידי בית-המשפט
322.....	9. האם יש מקום להורות על חלוקת העזבון בחלוף למעלה מ- 17 שנים
322.....	מאז מתן הצו לקיום הצוואה, וזאת חרף ציווי המנוחה לשמור על נכסי
322.....	המקרקעין בבעלות המשפחה ועל השלום בין יורשיה, והאם הציווי הוא
322.....	בגדר הוראה האוסרת על חלוקת העזבון?